

Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ
XXXIII
№ 27 (904)
11 ЖОВТНЯ
1967 р.

Ціна 2 коп

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

ЗА НАВЧАННЯ, ТОВАРИШІ!

Розпочався 1967/68 навчальний рік. Перед викладачами і студентами нашого університету стоять нові почесні і відповідальні завдання. Найголовніше серед них — докорінно поліпшити успішність з усіх видів навчання: денного, вечірнього та заочного. Це буде гідною відповіддю в рік 50-річчя Радянській державі, Комуністичній партії, нашому народові на їх постійну турботу про розвиток вищої освіти.

Порівняно з 1965/66 навчальним роком успішність студентів денного навчання в 1966/67 навчальному році зросла на 4,1 процента і становить 89,4 процента. Але це не може нас задовольнити. Коли ж врахувати, що оцінка «задовільно» переважає над оцінками «відмінно» та «добре», то стане зрозуміло, що кафедрам і деканатам треба так організувати навчання, щоб жодна робоча година студента не була витрачена марно.

Для цього треба чітко спланувати не лише лекційні та лабораторні заняття, але й самостійну роботу студентів, поставивши їй під постійний і вимогливий контроль викладачів.

На всіх факультетах з основних дисциплін в кінці листопаду на початку грудня треба провести колоквиуми. Кафедрам потрібно чітко організувати консультації. На такі консультації студенти часто не приходять. Ось чому слід викликати на них студентів, які безвідповідально ставляться до навчання і вважають, що за 3—4 дні перед іспитом можна опанувати тією чи іншою дисципліною.

Особливу увагу слід звернути на роботу зі студентами перших та других курсів. Досвід показує, що саме їх в кінці навчального року найбільше відчисляється з університету за неуспішність. А відчислені за неуспішність в університеті не поновлюються.

Значна кількість студентів, в тому числі й денного навчання, ще й досі не ліквідували академзаборгованості. Це вкрай неприпустиме явище. Кафедри і деканати, партійні та комсомольські організації факультетів повинні вжити усіх заходів до того, щоб до 20 жовтня у нас в університеті не було жодного студента, який мав би академзаборгованість. Ті ж студенти, які цього не доможуться, будуть позбавлені можливості продовжувати навчання.

Багато можуть зробити в справі поліпшення навчання комсомольці університету. На кожному курсі, в кожній навчальній групі вони повинні домагатися регулярного, з дня у день зосередженого навчання кожного студента, слідкувати за тим, щоб кожен доклав якнайбільше зусиль в опануванні знаннями. Тих же, хто лінується, треба своєчасно виявляти й брати їх роботу під неослабний контроль.

Студенти нашого університету всім забезпечені і тому можуть зробити все, щоб успішність ювілейного року була високою, щоб знання були міцними, глибокими і відповідали тим вимогам, які ставляться перед вищою школою.

За роботу, товариші!

Ознаменуємо 50-річчя Радянської влади новими успіхами в навчанні!

Проректор по учбовій роботі, доцент Г. ВЯЗОВСЬКИЙ.

НА ВЧЕНІЙ РАДІ ФАКУЛЬТЕТУ

Нещодавно на юридичному факультеті відбулось засідання вченої ради. Рада заслухала інформацію доцента Л. Стрельцова про виконання плану заходів університету по підготовці до 50-річчя Великої Жовтневої соціалістичної

революції та 50-річчя встановлення Радянської влади на Україні.

Зі звітом про роботу методичної ради факультету виступив доцент Ю. Червоний.

Рада обговорила дані питання і прийняла конкретні рішення.

Це воли, філологи, невтомно трудилися вже четвертий рік на ланах Одещини. Вони, студенти з українського відділення, вже четвертий рік залишають після себе добру трудову славу, гарні спогади у колгоспників сіл області.

ФІНІШУЄ ПРАКТИКА

Закінчується практика в школах міста. Але попереду ще — місячна стажерська практика. Пройшов місяць з того часу, коли ми вперше переступили поріг шкіл. Сьогодні можна вже підвести підсумки нашої роботи.

Кожен з нас, студентів-істориків, крім уроків своїх, відвідував уроки товаришів, ходив з учнями на екскурсії, проводив шкільні години, в чому нам чимало допомогу надавали класні керівники.

І все ж, головним для нас було — добре провести урок. І хоча спочатку всяко бувало, то тепер справи пішли на краще. В основному, всі дали уроки на «відмінно» і «добре». Відмінно провели уроки В. Швидко та Г. Василенко. І в цьому чимала заслуга наших керівників — доцентів М. Ю. Берковича та Л. Д. Драголі.

Всяке бувало — і прекрасні уроки, і уроки посередні, але важливо те, що ми виявили добре знання матеріалу, який вміло передавали учням.

Педагогічна практика закінчується. Але ми залишаємось в школі для самостійної роботи, залишаємось на стажерську практику.

В. САЛЬНИКОВ,
студент IV курсу історичного факультету.

Рішенням парткому ОДУ на Дошку пошани заносяться:

ГРУПА СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНИХ МОВ (керівник Я. Я. НЕЙДОРФ), яка працювала в с. Михайлополь, колгосп ХХІІ з'їзду КПРС і перевиконувала норми виробітку.

ДРУГИЙ КУРС АНГЛІЙСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНИХ МОВ (керівники А. А. ЗІНОВ'ЄВА та А. В. ВАЛІГУРА), які сумлінно працювали в радгоспі імені Свердлова, Комінтернівського району.

ПЕРША ТА ДРУГА ГРУПИ ПЕРШОГО КУРСУ МЕХАНІКО-МАТЕМАТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ (керівник В. В. КУЧЕРОВА), які, сумлінно працюючи в радгоспі «Одеський» Комінтернівського району, щоденно перевиконували норми виробітку.

ГРУПА СТУДЕНТІВ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ, які сумлінно працювали на будівельних об'єктах міста Одеси.

Валентин ФИЛАТОВ

О эшелоны... эшелоны...
Опять вночи, опять вночи...
И чья-то женщина с перрона
Кому-то долго все кричит.
Мне иногда такое снится,
Как будто было все со мной:
...Чернеет поле и дымится...
И страшный бой.
Огромный бой.
Я утром в войнах...
Ночью в войнах.
В войне с весны и до зимы,
И на худых плечах погоны
Так неуклюжи и прямы...
И я бегу...
Кричу до хрипа...
Я задыхаюсь и бегу...
...Но кровь, горячая и липкая,
Уже темнеет на снегу.
И я валюсь в немую пропасть...
А там, вверху,—за рядом ряд.
И кто-то молча и сурово
Мой поднимает автомат...

ДО ДЕКАДИ РОСІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА МИСТЕЦТВА НА УКРАЇНІ

У нашій республіці з успіхом проходить Декада російської літератури і мистецтва — радісне свято, яскраве свідчення непорушної дружби українського і російського народів.

Наше братерське єднання вічне, воно утверджене протягом віків нашим спільним прагненням до соціального визволення, скріплене блискучими перемогами соціалістичного ладу.

Сьогодні до нашого міста прибувають посланці російського народу.

14 жовтня до Одеського університету завітають на зустріч зі студентами відомі російські письмен-

ники. Ми раді вітати у себе дорогих наших гостей — М. Алексеєва, М. Шундіка, В. Закруткіна та інших. Зустріч відбудеться у Великій хімічній аудиторії.

МІСЯЦЬ В РАДГОСПІ

До радгоспу «Одеський» перший курс механіко-математичного факультету, разом з керівником В. В. Кучеровою, приїхав теплого вересневого дня. Керівництво радгоспу провело бесіду, роз'яснивши, які роботи треба буде виконати.

На перший погляд, збирання помідорів здавалось простим ділом. Але це не так вже й просто. Взагалі, в перші дні все було незвичним. Все ж, були і передовики. Це — А. Ніколаєва, С. Сероветнік, Л. Зарєчна, Н. Смирнова та багато інших, які і в подальшому виконували і перевиконували норми. Всі працювали старанно. Всі, крім О. Орлової, яка, очевидно, вважала, що вона приїхала на відпочинок.

Але студенти не тільки добре працювали, вони й весело проводили вільний час. Така робота групи буде хорошим подарунком Батьківщині в честь ювілею.

Віра СТОЖУК, п'ятикурсниця з біологічного, відзначилась на сільськогосподарських і роботах сумлінною працею. Норми вона перевиконувала в 2—2,5 рази. За добру працю правління і партійний комітет колгоспу «Родина» Іванівського району оголосили їй подяку.

Фото В. СИНЕЛЬНИКОВА.

„ПРОЖЕКТОР“ ДРУГОКУРСНИКІВ

ДОБРЕ працювали другокурсники англійського відділення факультету іноземних мов. Про це свідчать щоденні зведення та «Комсомольський прожектор», що випускалися на курсі.

На винограднику, де потрібно було в день зібрати 120 кілограмів, щоб виконати норму, збиралося по 371 кілограму двома студентами, 300 і більше. Це — Бальощенко і Смирницька, Рудова і Возіян, Іванова і Комарова, Боленцева і Еннан та інші.

У зведенні вказувалось товаришам, які не виконують норми, на те, що їм треба постаратись і вийти з боржників.

«Комсомольський прожектор» виходив у ін'язівців щоденно. Він переповнений сміхом і веселими малюнками, які в гумористичному плані відбивають роботу студентів. Взагалі, курс, як видно з коротких цифр зведення та гумористичних віршованих рядків «Комсомольського прожектора», дисциплінований, цілеспрямований і серйозний.

ЦЕЙ щоденник день у день вели студенти університету А. Гордон, командир загону, та І. Дмуховський, комісар, в далекій Тюменській області. Авторі твердять, що всі багатства життя підвладні кожному і кожний зобов'язаний брати їх.

28 червня. Сьогодні ми, 77 осіб, прибули до селища Мис Камінний Ямало-Ненецького національного округу. Розташувалися в восьмиквартирному будинку.

29 червня. Весь день справляли новосілля. Ми, прибирали. Поставили дошку для оголошень. Зразу ж написали і повісили стінгазету «Горизонт». Розташувалися по кімнатах і відповідно до нахилів, характерів і звичок мешканців на дверях кожної повісили таблички: «Море», «Оksamит України», «Тиха Одеса», «Катакомби», «69 паралель»...

1 липня. Зустрілись з мешканцями селища та робітниками БУ-3. Нас дуже радо прийняли. Дуже цікаво розповідали про своє селище. Всі закохані в Мис Камінний.

2 липня. Найважливіше зараз в селищі — будівництво лазні. Ми вирішили взятися за цю справу. Створили вісім бригад, взяли на себе соціалістичні зобов'язання по виробництву та політмасовій роботі. Будівництво лазні на 30 місць з пральною та перукарнею оголосили ювілейним об'єктом.

3 липня. Партійні збори. Комсомольські збори призначили на завтра.

7 липня. Сьогодні відбулась зустріч з футболом нашої команди з місцевою. Ми виграли з рахунком 4:3.

9 липня. Дали концерт художньої самодіяльності. Присвятили його Дню авіації. Артистами стали 16 бійців загону.

12 липня. Урочисто відкрили піонерський табір-супутник «Ведмежатко». В ньому — 8 хлопчиків і 8 дівчаток.

ГОРИЗОНТИ НАШОГО „ГОРИЗОНТУ“

15 липня. В. Стеленко прочитав лекцію «Місто-герой Одеса». Було багато запитань. Відповідали всі.

27 липня. На запрошення загону в гості до нас приїхали оленеводи, які в цей час проходили зі стадом оленів. Розповідали про своє життя і свої турботи.

30 липня. 36 осіб ходили в тундру — в гості до оленеводів. Зустріч закінчилась традиційним чаєм.

31 липня. Сьогодні відбулися збори. Підбили підсумки змагання за місяць. На перше місце вийшла бригада А. Гиля, яка працює на ювілейному об'єкті. Їм було вручено перехідний вимпел.

1 серпня. Наше свято. Співали пісні, грали у волейбол, футбол.

21 серпня. Ми привезли з собою 550 томів книг. Лариса Ершова працювала бібліотекарем. До нашої бібліотеки приходило все селище. Вчора в ньому відкрилась своя бібліотека. Ми подарували їй всі свої книги.

24 серпня. Скоро додому. Свої обіцянки ми виконали.

26 серпня. Прощальний вечір. Нас проводить все селище. Сумно розлучатися.

Щоденник загону «Горизонт-3» Одеського державного університету імені І. І. Мечникова

І ХІМІКІ, І ЛІРЯКІ

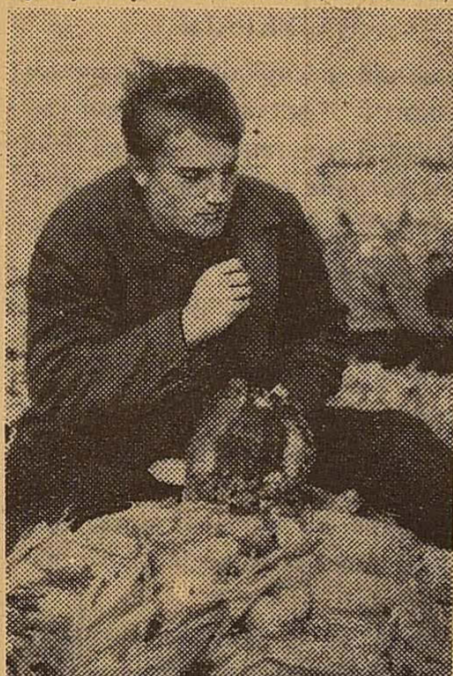
ГАСНЕ короткий осінній день. Давно потух останній сонячний промінь. Зірки всипали небо. А мікроавтобус, на якому ми поспішаємо до колгоспу імені Мічуріна Комінтернівського району, шойно привіз нас в село.

Питаємо про студентів.

— Майже в кожному будинку живуть ваші студенти. Багато їх, осіб шістдесят. А щоб побачити їх, ви краще йдете прямо до ідальні. Вечеря в них скоро. Там всі і зберуться.

...Вечеря в хіміків стає не тільки годиною відпочинку, але й часом серйозних розмов, часом, коли підводяться підсумки і планується робота на завтрашній день. А після вечері, прикрасно приготовленої Валері, прикрасно приготовленої Валері Гацюк, Лідією Мельниковою та Надією Міщук, йде серйозна розмова. Леонід Павлович Харченко розмовляє зі студентами про плани майбутньої роботи. А її багато. Але це потім. А що сьогодні? Як пройде в хіміків вечір?

— Гости, запрошуємо до бізуку. Буде тісно, але сміх.

БОРИС ОСАДЧИЙ І ПІД ЧАС ОБІДНОЇ ПЕРЕРВИ В ПОЛОНІ МАЙБУТНЬОГО НОМЕРА «КП». ВІН НАВІТЬ НЕ ПОМІТИВ СПРЯМОВАНОГО НА НЬОГО ФОТООБ'ЄКТИВУ.

музику — гарантуємо, — каже якийсь хлопець. А потім додає:

— Будемо знайомі. Боря Борис Осадчий.

Йдемо до «бізуку» гостинного хазяїна.

— Зараз наші товариші хто де: одні — в кіно, інші — на танцях, а хто взявся за книжку, — розповідає Борис.

Кімната Бориса — штаб «Комсомольського прожектора». Всюди — фарби, олівці, пензлі, ватман, фотоплівка. Знайомсь з першим номером. Скаржиться художник Алік Кірюшкін. Він завідує куточком сатири.

— Ну хоч плач. Немає сатиричного матеріалу...

— А я від душі радий, — говорить Леонід Павлович, — що всі ви добре працюєте, що немає на кого писати карикатури.

Штаб «КП» дружно взявся за роботу. Юнаки і дівчата схилилися над листком ватману. Світлана Джулай сперечається з Аліком про композицію майбутнього шаржу (адже сатиричного матеріалу так і немає), Борис готує віршований текст. Словом, готується номер «КП». Для тих, кого ми бачили за столом, «КП» — не тягар. Їм просто подобається випускати «Комсомольський прожектор».

...Поки «прожектористи» були в полоні майбутнього номера, ми розговорилися з керівником хіміків-другокурсників.

— Працюємо на різних роботах. Але головна ділянка нашого трудового фронту — гарман. Очищуємо кукурудзу. По сімсот кілограмів в день. Це якщо брати в середньому. Але є серед нас і передовики. Це — Марія Януль, Ліда Лебідь, Ніна Серета, Людмила Коритна, Раїса Гарбузова, які в день очищують по 900 кілограмів і більше. Добре працюють студенти і на збиранні бахчевих культур, очистці соняшника.

В записній книжці Леоніда Павловича багато ще цікавих

НА РІВНІ У ХІМІКІВ І КУХНЯ. ДІВЧАТА СТАРАЮТЬСЯ. ПРИЄМНО Ж, КОЛИ ТОВАРИШІ ЗАЛИШАТЬСЯ ТВОЄЮ ПРАЦЕЮ ЗАДОВОЛЕНИМИ...

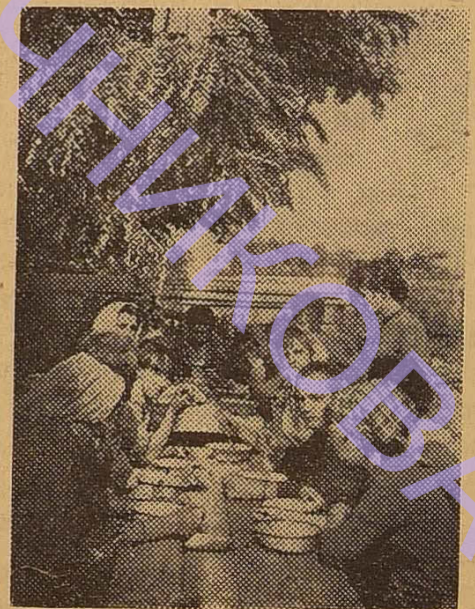
фактів та цифр. Але вже пізно. Вирішили розмову відкласти до ранку. Завтра — субота. День не тільки короткий, але й багатообіцяючий. Завтра другокурсники чекають на гостей — ініціативну групу хімічного факультету з Одеси. Завтра відбусться концерт. Завтра — естрада і шарада. Завтра — веселі пісні, танці, хороводи. На вогник дружби, на хліб, на сіль другокурсників приїдуть всі студенти-хіміки, які працюють на ланах Одещини...

Вранці ми сказали хімікам:

— До побачення, друзі, до скорої зустрічі в університеті!

Ні, не даремно мені запам'яталися рядки з «Комсомольського прожектора»: «Робота в колгоспі для багатьох з нас немалюважною, що своєю працею ми допомагаємо колгоспникам виконувати зобов'язання, взяті ними в ювілейному році».

С. ХАНЕВИЧ.

ФІЛОЛОГИ - ТРЕТЬОКУРСНИКИ НА ПОГАННИЙ АПЕТИТ НЕ СКАРЖАТЬСЯ. ЦЕ ОСЬ ТІЛЬКИ ФОТООБ'ЄКТИВ ВІДВЕРНУВ ІХ УВАГУ ВІД СМАЧНОЇ ВЕЧЕРІ.

З ОСОБЛИВОЮ РАДІСТЮ ЗУСТРИЛИ ПЕРШОКУРСНИКИ-ФІЛОЛОГИ ЗВІСТКУ ПРО ТЕ, ЩО ЇМ ПРИВЕЗЛИ ЛИСТИ. ОСЬ ЗІБРАЛИСЬ ДІВЧАТА, ЩОБ ПОДІЛИТИСЬ ПРИЄМНИМИ НОВИНАМИ...

У братній Варні

НАПРИКІНЦІ серпня — на початку вересня в болгарському місті Варна відбулась значна наукова подія — Другий з'їзд болгарських математиків. З'їхало близько 900 чоловік з 15 країн. Серед них — багато видатних вчених. Після міжнародного конгресу математиків, що відбувся в серпні минулого року в Москві, з'їзд болгарських математиків став важливою подією.

Другий з'їзд мав представити стан математичних наук в країні і з участю ряду вчених інших країн дати імпульс для дальшого їх розвитку, відзначав в своєму виступі на урочистому відкритті з'їзду голова Оргкомітету академік Любомир Ілієв. Учасників також гаряче вітали: професор І. Попов, член Політбюро ЦК БКП, академік М. О. Лаврент'єв, президент Сибірського відділення АН СРСР, віце-президент Міжнародної математичної Спільноти, президент Болгарської Академії наук Л. Кристанов та ін.

З'їзд проходив на курорті «Дружба», поблизу Варни в Міжнародному будинку вчених імені Фредеріка Жоліо-Кюрі.

На з'їзді було заслухано 32 наукових доповіді і 276 наукових повідомлень. Доповіді присвячувались важливим найактуальнішим питанням. Серед них — доповіді радянських вчених: академіків А. М. Тихонова, М. О. Лаврент'єва, Л. С. Понтрягіна, академіка АН УРСР Б. В. Гнеденка, члена кореспондента АН СРСР О. А. Самарського, професора В. Єфремовича, молодого науковця В. М. Тихомирова. Цікавими були доповіді болгарських математиків — членів-кореспондентів Болгарської Академії наук Г. Брадистілова, Я. Тагамлицького, Б. Долапчиева, професора Г. Георгієва, старійшини французьких математиків академіка А. Данжуа, англійського про-

фесора Дж. Ватсона, бельгійського вченого Л. Геде, італійського математика Дж. Сестіні та інших.

Наукові повідомлення заслухувались на засіданнях секцій. Їх було десять. Це — секції математичної логіки і основ математики, алгебри і теорії чисел, аналізу з підсекціями класичного аналізу і функціонального аналізу, диференціальних рівнянь, геометрії, топології, чисельних методів і програмування, теорії ймовірностей і математичної статистики, механіки і прикладної математики, навчання і історії математики. Здебільшого саме на секціях розгорнулось жваве обговорення, встановлювались і розширювались наукові контакти.

Вагомий внесок в роботу з'їзду зробила радянська делегація. Вона налічувала 83 особи і була найчисленнішою серед делегацій з інших країн. Радянські математики виступили на з'їзді із значним числом наукових доповідей, взяли участь в роботі всіх секцій, на яких оголосили багато наукових повідомлень, обговорювали доробки своїх болгарських колег. Зокрема, успішно пройшли виступи на з'їзді математиків з Одеси, співробітників університету доцентів Є. О. Стороженко, С. М. Кіро та ст. викладача П. Д. Варбанця.

Сповнені багатьма враженнями, швидко проминули дні роботи з'їзду. Вони принесли чимало корисного і господарям і їх вдячним гостям. Тісне взаєморозуміння супроводжувало радянських учасників з'їзду і під час поїздки в старовинну столицю Болгарії — чарівне місто Велике Тирново, на легендарну Шипку, в столицю країни — величну Софію, і на кожному кроці — прояви непорушної дружби радянського і болгарського народів.

Доцент С. КІРО,

ЯКБИ мене запитали, чи хочу я поїхати на Гаїті, я б спершу добре подумав, а потім, може, і погодився. Коли ж мені запропонували Фінляндію, довго думати не довелося. Здавна туди тягнула одна таємниця. Не пригодицька, а літературознавча. Наш Коцюбинський дуже любив фінського новеліста Юхні Ахо. В молодості він написав повість з фінського життя. Повість загубилася... Чим пояснити великий інтерес українського хлопця з Вінниці до країни Суомі? Я читав усе, що друкувалося в нас із творчості Ахо. Та цього було мало. Треба було звернутися до всієї літератури Фінляндії, її історії, національно-визвольного руху... Треба було дещо побачити на власні очі, а заодно й пошукати слідів загубленої

своїх почуттів. Але коли Л. О. Зарний від імені одеситів подарував сувенір, що символізує добросусідські взаємини фінської мері і радянської міськради, мер Оулу, давній наш знайомий, пан Арво Хейно сказав: «Після кожної зустрічі з одеситами я все більше і більше переконуюсь, що ми — брати і сестри». Цей вислів багато значив, бо члени міської управи до того уникали розмов на політичні теми.

Місто Оулу розташоване на 65 паралелі на березі Ботнічної затоки. В ньому 90 тисяч мешканців. Це найбільший промисловий і культурний центр Лапландії (північна частина Фінляндії). Добиралася ми до нього літаком, «Ракетою» по озерах і машинами через ліси. Іздили автобусом за 350 км у курортну місцевість Кусамо, до

в 1958 році. На трьох факультетах — технічному, медичному і філософському — навчається 3 тисячі студентів. Від імені ректорату ми вручили університетові ювілейну медаль на честь 100-річчя Одеського університету, а також ювілейне видання творів Шевченка. А нам подарували своєрідну книгу-репортаж про відкриття Оульського університету.

В університеті фінський студент навчається 5 років, а до цього, в середній школі — 12. Навчання платне, стипендії немає і призначень теж (стипендію одержують лише відмінники на останніх двох курсах). За користування підручниками з бібліотеки студенти платять від 25 до 75 марок за кожний (від 7 до 20 крб!).

Незабутньою у нас була зустріч

МАНДРІВКА ДО ПІВНІЧНОГО СУСІДА

(НОТАТКИ З ФІНСЬКОГО БЛОКНОТА)

повісті Коцюбинського. Як кажуть, все може бути... Ясна річ, повісті я не знайшов. Не міг також і потрапити до архіву Ахо. Але в мене там залишилися друзі — і я ще маю крихітку надії... Літературознавча таємниця залишилася поки що не розгаданою.

Проте їздив я до Фінляндії не за таємницями. Мої літературні інтереси прямо не входили в програму перебування одеської делегації у місті-побратимі Оулу. Разом з головою міськради Л. О. Зарним, актрисою О. М. Фоменко і сталеваром Героєм Соціалістичної Праці М. Д. Залипаєвим я мусив з самого ранку до пізнього вечора (власне вечорів не було — ми застали там білі ночі) дивитися і слухати, а в разі потреби — і виступати. За 9 днів ми побачили багато. Нас там зустріли як давніх і добрих друзів.

Фінни надто стримані у виявленні

гори Рука, що поблизу нашого кордону.

Отже, від Хельсінкі на північ проїхали понад 1000 км. Це дало нам можливість ширше познайомитися з країною, її добре впорядкованими шляхами, мінливою погодою (то тепле літо, то холодна осінь), з неясною, але по-своєму привабливою природою — глибокі, то сині, то чорні, то сині чаші озер, сірі шхери, темнозелені ялини, рожева хорсма...

Якщо одним словом передати те, що найсильніше вразило, то це буде — чистота! Ідеальна чистота на дорогах, вулицях міста, в магазинах, університеті, школах, трудовій колонії — всюди, де ми бували. Це свідчення високої побутової культури і результат вимогливої системи виховання в сім'ї. До навчальних закладів там ставляться як до святині.

Оульський університет створено

з оульськими робітниками. Вони розповідали про свою працю (а працювати вони вміють добре, це ми бачили) і про своє найстрашніше лихо — безробіття.

Делегацію всюди зустрічали не галасливо, але тепло. На одному з вечорів нас до глибини душі схвилювали пісні. Господарі, переважно інтелігенти, заспівали по-фінськи «Реве та стогне Дніпр широкий» і «Я люблю тебе, життя». І попросили у нас слова цих пісень мовами українською і російською.

Співають у країні озер красиво і задушевно. І цим вони близькі нам. Вони люблять свій край, свого Рунеберга, а ми — свого Шевченка, свою Батьківщину, та живе ми всі на одній планеті і через те мусимо будувати взаємини на принципах рівноправності і взаєморозуміння.

В. ФАЩЕНКО,

(Продовження. Початок в № 26)

Лексичні неологізми — це нові слова, утворені на рідномовній основі з іншомовними елементами, чи без них, або нові слова, запозичені з інших мов. Наприклад: а) радянець, жовтень, середняк, добробоб, завуч; б) активістка, комсомольчата, начполітвідділу, стажник, непман; в) пролетар-комуніст, аеротурист, компартіот, диктор, саботажник тощо. Як свідчать наведені приклади, семантичні і лексичні неологізми з генетичного погляду є або словами рідномовного, або іншомовного походження.

На рідномовній основі, з іншомовними елементами чи без них особливо багато з'явилося і поширилося неологізмів обох типів у перше десятиріччя Радянської влади та роки Великої Вітчизняної війни. Наприклад: більшовик, радслужбовець, сількор, незаможник, ударник, денікінець, синьожупаник, підкуркульник, мішочник, непман, панфіловець, ковпаківець, молодогвардієць, тощо.

Приплив і поширення неологізмів обох типів іншомовного походження особливо помітний у перше десятиріччя Радянської влади, в роки Великої Вітчизняної війни і останнє десятиріччя.

Лексичні неологізми, які були в полі нашої уваги, звичайно, утво-

рені за традиційними словотворчими моделями, передусім шляхом суфіксації, рідше — префіксації. Із особливостей цього типу словотвору варто відзначити такі:

Іменники жіночого роду порівняно часто творяться за допомогою суфікса -К-а: а) агітаторка, активістка, жінделегатка. Так само, порівняно часто творяться іменники жіночого роду з допомогою суфікса ИЦ-я: колгоспниця, дружинниця, мішочниця, начотниця. Деякі іменники чоловічого роду зберігають рід, називаючи й жінок: жінорганізатор, комсорг, профорг, снайпер тощо. Широко почали утворюватися іменники чоловічого роду з допомогою суфіксів -ЕЦЬ та -ІСТ: партієць, чорнофлотець, котовець; чекіст, клубіст, шайбіст тощо. Останнім часом деякі іменники, переважно з негативним семантичним забарвленням, почали утворюватися з допомогою іншомовного префікса СУПЕР-: супергерой, суперстерв'ятник, суперсолдат, суперубивець.

Після афіксації найпродуктивнішим способом словотвору є, звичайно, словоскладання. З допомогою цього способу в минулому

творилося чимало нових слів. Після Жовтня цей спосіб словотвору помітно активізувався у зв'язку з дальшим розвитком усіх стилів української літературної мови і передусім стилів публіцистичної й наукової мови. І в аналізованій групі неологізмів суспільно-політичної лексики радянської епохи є чимало складних слів. Наприклад: народноополченець, фотоснайпер, теленавт, білогвардієць, зміновішець тощо.

Новим різновидом словоскладання як способу словотвору в українській мові є аббревіація. У нашій пресі час від часу з'являються статті проти складноскорочених слів. Навіть перший «Словарь сокращенного русского языка» Д. І. Алексеева, Г. І. Гозмана, Г. В. Сухарова, опублікований в 1963 році, був підданий гострій, хоча й несправедливій, критиці. І незважаючи на те, що дехто дивиться на аббревіатури як на якісь антиподи звичайних слів, як на новотвори, що тільки засмічують мову, вони живуть, рік у рік їх збільшується, а багато вже ввійшло в мовний побут.

Особливо багато неологізмів,

утворених шляхом аббревіації, з'явилося у перші роки Радянської влади. На них тоді була мода. До деяких аббревіатур В. І. Ленін явно поставився негативно. Про це так пише в своїх спогадах А. В. Луначарський.

Одного разу він у розмові з В. І. Леніном по телефону зачитав йому телеграму, в якій писалося про тяжке становище в деяких районах вчителів. Телеграма закінчувалась так: «Шкрабы голодают». — «Кто? Кто? — спросил Ленин, — Шкрабы, — отвечал я ему, — это новое обозначение для школьных работников. С величайшим недоумством он ответил мне:

— А я думал, это какие-нибудь крабы, в каком-нибудь аквариуме. Что за безобразие называть таким отвратительным словом учителя! У него есть почетное название — народный учитель. Оно и должно быть за ним сохранено».

Тепер мода на аббревіатури минула й до утворення й поширення їх ставляться далеко обережніше, ніж у 20-і роки, хоча й тепер іноді з'являються незграбні й за змістом неточні аббревіатури.

Звернув увагу В. І. Ленін на аббревіацію як новий засіб словотвору, який кидає світло на шляхи розвитку мови. Як відомо, словоскладання і його різновид — аббревіація дуже характерні для англійської мови. В. І. Ленін вже в 1922 році помітив, що і російська мова прогресує в бік англійської. Готуючись написати статтю «Замітки публіциста», він у попередніх її планах з приводу поміченої тенденції в розвитку російської мови занотовував собі таке: «...Комчанство или компесья. Русский язык прогрессирует в сторону английского. Нэпо-, ком-, проф-, сов-раб-, кооп-...».

Доля неологізмів радянської епохи, які були в полі нашої уваги, не однакова. Одні з них вже стали загальнонародними, широко вживаються й будуть ще довго вживатися, інші, що протягом певного періоду характеризували боротьбу нашого народу за встановлення Радянської влади, за побудову соціалізму, у зв'язку із змінами умов життя стали вже історизмами.

Доцент А. А. МОСКАЛЕНКО.

Леся Українка і багато інших — поети не тільки свого народу, а вони поети всіх народів, всього людства, бо вони, крім своєї геніальності, ще й кристалево чесні.

«Павлов» — чудесно, але це фотграфія в дії.

«Мічурін» — справжнє кіномистецтво.

Найвища насолода читати Пушкіна і Шевченка!.. Найвища!

Ю. І. Яновський справжній письменник! Справжній! Талановитий! Культурний!

Я, грішний чоловік, думаю, що література — радість!

Марк Твен — геніальний гуморист! Преклоняюся!

**ПЕРЕД БУДИНКОМ,
ДЕ ЖИВ ОСТАП ВИШНЯ**

Біля пам'ятної Дошки
Ранньої години
Почепив хтось нижче трошки
Кетяги калини.
Хто проходить — погляд кине.
А вночі погляне —
Аж горить! Та не калина —
Серце полум'яне.

„АГРАРНІ БЕЗПОРЯДКИ“

Було то влітку 1906 року. Приїхав Павло в рідне село на канікули. Поважали його хлопці, любили дівчата. Дуже часто він був у полі, сідав на жатку, чи грома-

див снопи. А одного разу залишився на поміщицькому току на ніч, щоб із дівчатами позорювати. Батько ж його був управителем в поміщиді фон-Рот. Вибрали місце на невивершеному ожереди пшениці. Зорювали та зорювали, смішні пригоди оповідали, а потім почали борюкатися. Та так борюкалися, аж ожеред завалився. Знявся страшний галас. Вибіг заспаний Михайло Кіндратович — батько гумориста та ба-бах з рушниці в небо. А на ранок розповідав переналаяканому поміщикові:

— Та то ж аграрні безпорядки. Робітники страйкують.

**ОЦЕ СПРАВЖНІЙ
МИСЛИВЕЦЬ**

Відпочивав у Кринках один заповзятий рибалка та мисливець. Він гордо іменував себе сом'ятником і короп'ятником.

— Красноперка чи окунь — то дріб'язок. З ними діла не треба мати, — повчав гордовито.

Та не щастило короп'ятникові. З кожної зорьки повертався пустим та невеселим.

— Де ж ваші кбропи? — запитали його одного разу.

— А навіщо з ними тягтися на берег. Я їх здаю на проходящий рефрижератор... Сьогодні двадцять штук здав...

— Оце справжній мисливець, — зауважив Остап Вишня. І сміх розлігся на причалі.

Зібрав і упорядкував Ів. ДУЗЬ.

МІСЯЦЬ І СТИПЕНДІЯ

М'Я видатного сербського вченого, талановитого інженера Ніколи Станковича широко відоме в Югославії. В 1865 році Станкович вчився в земельному інституті в Празі. Стипендію талановитому юнакові виплачувало сербське літературне товариство «Матика Српска», що було в місті Нові Сад. За статутом «Матики Српской» стипендіати повинні були наприкінці кожного навчального року надсилати до товариства той чи інший літературний трактат. Студенти обирали для таких трактатів найрізноманітніші теми, але праця, одержана від Станковича, була зовсім незвичайною — вона називалась «Подорож на Місяць».

Автор давав ґрунтовний виклад свого проекту створення особливо, наповненого легким газом, «по-

вітряного човна», який, рухаючись зі швидкістю, що в 30 разів перевищувала швидкість ядра гармати, міг би за 163 дні пролетіти від стану від Землі до Місяця.

Нещодавно в архівах товариства «Матика Српска» знайдено документи, які розповідають про те, як зустріли в 1865 році цей незвичайний проект. Одержавши трактат про подорож на Місяць, деякі керівники товариства сприйняли його як «недоречний жарт» і заговорили про те, що слід було б за «легковажне фантазерство і несерйозність» взагалі позбавити Станковича стипендії. Однак після обговорення керівники товариства обмежились тим, що дали Станковичу пораду в подальшому звертатися лише до проблем, «які можуть бути коли-небудь здійснені».

ВІДПОВІДАЄМО НА ПИТАННЯ НАШИХ ЧИТАЧІВ

ЩО ТАКЕ МБП?

Чисельність населення на Землі безперервно зростає. Для задоволення потреб людства в продуктах живлення, потрібно збільшити їх виробництво. В зв'язку з цим, виникла проблема вивчення продуктивності органічних речовин, як джерела сировини для потреб людини.

Проблема дослідження біологічної продуктивності дуже складна і багатогранна. Саме тому утворено міжнародну організацію по здійсненню МБП — МІЖНАРОДНОЇ БІОЛОГІЧНОЇ ПРОГРАМИ, яка вивчає рослинний і тваринний світ на суші, морі і прісних водоймах з метою встановлення закономірностей розподілу, росту, відновлення органічної речовини.

З ініціативи ряду міжнародних

організацій в 1960 році було організовано Комітет, який подав попередню програму біологічних досліджень на зразок багаторічних досліджень Міжнародного геофізичного року. Комітет провів велику роботу. За час з 1961 по 1966 роки були скликані міжнародні конференції, на яких була розроблена організаційна структура МБП.

Вже пройшли дві Генеральні Асамблеї Міжнародної Біологічної Програми, на яких були присутніми вчені 46 країн. В результаті роботи Другої Генеральної Асамблеї затверджена програма основного спрямування діяльності по МБП.

Підготовчий період діяльності по МБП завершено і визначено поча-

Одеський обласний Будинок народної творчості та обласна бібліотека імені В. І. Леніна організували літературно-музикальний вечір, присвячений 135-річчю від дня народження нашого земляка, композитора П. І. Ніщинського.

Про життєвий і творчий шлях композитора розповів доцент університету М. Г. Устенко.

М. ГЕНЦЛЕР, пенсіонер

БАБЬЕ ЛЕТО

Бабье лето, Настоящее бабье лето! Нынче столько тепла и света. От ветвей отрываясь чинно, Листья делают пируэты, Как заправские балерины. И шершаво ложатся наземь, Чуть шурша в движении праздном, Как листы в фолианте старом. Все в глубоком, мудром экстазе, Бабье лето правит бульваром. О. ДОРОХІН.

ток другої фази, яким вважають 15 червня 1967 року.

Таким чином вироблена програма біологічних досліджень вченими різних країн на 1967/72 рр.

Девізом МБП стало: «Біологічні основи продуктивності і добробуту — людству».

В нашій країні в 1965 році Постановою Президії АН СРСР створено Національний Комітет по МБП, до складу якого входить 32 вчених. Радянські вчені беруть активну участь в роботі МБП. Керівник Комітету — академік Б. Виховський.

Т. ГОЛЬД, гол. бібліограф Наукової бібліотеки ОДУ.

ПОДВИГ

(БІЛЬ)

заметны силуэты охранников, движущихся по восточному и западному путям. Они тщательно осматривали путь, иногда освещая ее карманными фонариками.

Командир группы, расставив силы прикрытия на опушке леса, стал выдвигаться к насыпи только с одним минером. Так меньше шансов у противника обнаружить их. Андреашко, взвалив на плечи вещмешок, осторожно двинулся позади.

Некоторое время бойцы лежали под откосом, прислушиваясь. Вверху по насыпи проходили немцы. Подошвы сапог с металлическими подковами громко стучали над головой. Но вот шаги на мгновение затихли. Минеры стремглав бросились на насыпь. Со стороны разезда показались огни поезда. Они быстро приближались. Охрана сошла с пути на бровку и остановилась недалеко от минеров.

Минирование подходило к концу, как вдруг ДЗОТ'ы открыли пулеметную стрельбу и вели ее длинными очередями вдоль полотна. Выпущенные одна за другой две белые ракеты осветили окружающую местность. Такого еще никогда не бывало. Обычно при приближении эшелона охрана подавала сигналы безопасности и стрельба из ДЗОТ'ов не велась. Все внимание сосредоточивалось на подходящем поезде, на что и

рассчитывал Соловьев.

— Неужели чем-то выдавала группа прикрытия и немцы решили отсечь ее от дороги? — мелькнула у него мысль.

Два друга буквально сползли с полотном, но не прекращали работы. Эшелон находился совсем рядом и нужно было спешить. По своеобразному грохоту колес угадывался тяжело нагруженный длинный состав. Разведчикам-минерам оставалось подождать мину нажимного действия под рельсы, и тогда...

Но вдруг местность снова осветилась ракетами. Раздался лающий крики. Немцы заметили минеров и в упор расстреливали из автоматов. Трассирующие пули рикошетом стескаивали от рельса и взвивались в высь. С опушки леса группа прикрытия заметила, как их товарищи бросились под откос. Паровоз чуть не задел своими буферами. Партизаны, обстреливая гитлеровцев, прикрывали отход минеров. И тут же раздался огромный силы взрыв. Паровоз и несколько вагонов с живой силой и техникой врага полетели под откос.

Через несколько дней разведка установила, что под обломками разбитого эшелона погибло несколько сот немецких солдат и офицеров.

**З ЛІТОПІСУ ВЕЛИКОЇ
ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ**

Не вернулись с задания лейтенант Николай Соловьев и рядовой Павел Андреашко. Их сразили автоматные очереди в момент броска с насыпи. Виновниками гибели любимцев отряда явился предатель, известивший охрану и перешедший на ее сторону. Позднее он был пойман и партизанским судом приговорен к расстрелу.

Прошло двадцать пять лет. Майор в отставке И. Ф. Топкин, который в одном из боев был тяжело ранен и потерял зрение, свято хранит светлую память об отважных героях. Недавно мне удалось поведать его. В разговоре Иосиф Филиппович напомнил о героическом подвиге Соловьева и Андреашко. Он обрадовался, узнав, что их прах не забыт и покончено в братской могиле на Брестщине. Туда ежегодно в последнее воскресенье мая собираются участники партизанской войны и местное население, чтобы почтить память погибших и отдать дань мужеству и отваге. У подножия памятника всегда лежат полевые цветы...

Топкин молчал, и когда он отнял руку от когда-то красивых темнокорих глаз, я увидел, как по его лицу из пустых глазниц стекали слезы. Это были слезы благодарности людям, которые грудью отстаивали свободу и независимость.

В. ЦВЕТКОВ, полковник запаса, сотрудник учебной части ОГУ.

В ГЛУБИНЕ леса слышится задушевная украинская песня. Мелодия, подобно разливающейся в половодье реке, заполнила окружающую местность. Чуть заметно колеблется пожелтевшие листья деревьев, словно прислушиваются к нежноласкающим звукам. И, кажется, умолкли птицы, зачарованные песней.

Среди поющих отчетливо выделяются два сильных натренированных тенора. Они не нарушают слаженного хора, а придают ему своеобразную красоту и сочность. Слова доходят до сердца и воскресают в памяти тихие украинские деревни с белыми аккуратными домиками, так красочно воспеваемые великим Гоголем.

— Николай Соловьев и Павел Андреашко, — с любовью и гордостью произносит эти имена командир отряда Алексей Чертков, обращаясь к прибывшему в лагерь командиру партизанского соединения десантнику капитану Топкину. Он говорит о запевалах не только песен, а и боевых дел. Командир диверсионной группы лейтенант Соловьев и минер Андреашко первыми научились использовать новые мины для подрыва военных эшелонов врага. Различие в должностях не мешало этим остроумным парням быть друзьями. Их всегда можно было встретить вместе. В часы отдыха или в сложной обстановке они умели поднять настроение товарищей.

— Скромные, — продолжает Чертков, — выполняют боевое задание, а о себе ничего не скажут.

...Группа Соловьева готовится к очередному заданию. Все внимание сосредоточено на изучение

способа минирования железной дороги.

— Павел, покажи наиболее рациональную укладку тола, — приказывает командир.

Андреашко бережно берет доставленное от десантников взрывчатое вещество, укладывает его прямоугольником, обвертывает немецкой газетой и обвязывает шнурком. Получается аккуратный сверток, который свободно входит в вещевой мешок.

— Правильно, — одобряет Соловьев. — Для такой формы заряда легче подготовить место между шпалами и подогнать мину под рельс.

Занятия продолжают долго. Каждому хочется усвоить способ укладки мины под лежащий брус, обозначающий рельс, точь-в-точь как на полотне железной дороги.

Ночью группа покинула лагерь и партизанскими тропами направилась к железной дороге. Дневку сделали в лесу, недалеко от объекта взрыва. День выдался теплый, солнечный. Бойцы отдохнули. Когда начало темнеть, переместились к полотну дороги и организовали наблюдение.

— Знаешь, Павел, — тихо сказал командир группы, — будем минировать, когда услышим приближение поезда.

— Рискованно, товарищ лейтенант, — нерешительно возразил Андреашко, — не хватит времени.

— Не волнуйся, дружище. Скоро осенняя темная ночь окутала местность. В лесу — хоть глаз выколи. Несколько светлее там, где проходит дорога. Немцы уси-